

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF RITCHIE AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Домі, на розі вулиць Річард і МакГрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НА СЛУЖБІ У ВОРОГІВ ПРАЦЮЮЧИХ.

Один читач нашого часопису прислав до нашої редакції англійський часопис "Едмонтон Джорнал" з 6. лютого ц. р. з закресленою ним нотаткою про те, що Гр. І. Курдидик і греко-католицький єпископ Н. Бартман приїхали до Альберти поборювати комуністичну пропаганду між канадійськими Українцями. В своєму листі до редакції той читач запитує нас: "Що це все значить? Хто такі ці "протикумуністичні воїни"? Від кого й за чий гроші вони їздять звоювати комуністів? Що то за "національна преса", при допомозі якої вони збираються організувати канадійських Українців проти "червоних"? Та чому саме вони приїхали аж в околиці Едмонтону з своєю місією, а не починали її, наприклад, у Вінніпегу?"

Прочитали ми закреслену нотатку, поміщену в "Едмонтон Джорнал" з 6. лютого ц. р., а в ній справді написано, що "Гр. І. Курдидик, президент Національної Преси у Вінніпегу" та "Н. Бартман, канцлер української католицької дієцезії в Канаді", приїхали в Альберту "з головною метою — організувати нових Канадійців при допомозі їхньої національної преси для поборювання комуністичної пропаганди, яка поширюється між українськими Канадійцями". Так пише "Едмонтон Джорнал" і додає, що "ця візита є для канадійських Українців в Альберті незвичайно важливою". При тому "Едмонтон Джорнал" зауважує, що "Національна Преса, якої президентом є п. Курдидик, а канцлер Бартман директором, є видавцем п'ятих найважливіших та найвпливовіших часописів в чужинських мовах в Канаді", що "компанія недавно реорганізована і її п'ять часописів — один в німецькій мові, один в польській, а три в українській, — мають велику циркуляцію"; що головна мета тих часописів є "поборювання "червонот" пропаганди і насадження у їхніх ново-канадійських читачів справжнього канадійського патріотизму і любови до адоптованого ними краю".

А що дещо з цих питань, що їх поставив читач нашого часопису, безпечно цікавлять наш робітничо-фармерський загальний, тому ми вирішили дати на них прилюдну відповідь.

"Що це все значить?" — питає наш читач. Тоб-то, що значить нотатка в "Едмонтон Джорнал" про отой "протикумуністичний наступ" двох лицарів від "національної преси" у Вінніпегу? — Це "блф-рапорт" двох слуг-агентів, що служать тутешній буржуазії і взагалі ворогам українського працюючого народу. Цей нотатки не треба дуже серйозно трактувати: значення її важливе не для загалу, але для тих, про кого вони говорять. Вона потрібна їм для того, щоб мали чим виказатися перед тими, кому вони служать. Це не новина: всі українські прислужники буржуазії всяких угруповань робили й роблять таке саме, бо лише рекомендуючи свою "діяльність", як протикумуністичну, "протицерковну", вони можуть розраховувати на панську ласку, на заплату за свою службу.

"Хто такі ці "протикумуністичні воїни"? — Перший з них, це той самий Курдидик, що "во время оно" продавав "петрушевські бонди". Про нього наш часопис писав тоді і читачі мабуть ще не забули, хто він. Невдамо тому він заявляв, що купив у Доячека друкарню й видавництво, яке називається "Національна Преса", а в якому він є президентом. З цієї "ласки" він це зробив, про це ми певного чогось ще не знаємо, але догадуємося, що за благословенням консерватів. Другий з них, це "греко-католицький канцлер" і "світовий обожний капелан", або, як по-польськи шікаговецька "Січ", такий "кляйстер", що з "гною" й "маси" робить "гноюмасу". (За цю "термінологію" нехай читачі вибачать, вона живцем взята з шікаговецької "Січі"). Отой-то "канцлер" поза "ділами божими" ще й капелянне для гетьмана Скоропадського. Оба ці типи є одними із багатьох українських наймитів пануючої класи в Канаді, що працюють серед нашої імміграції з метою перешкоджати нашим робітникам і фермерам у їхній організаційній і культурно-освітній праці, у їхній спільній з іншими робітниками й фермерами економічній та політичній боротьбі проти панів-визискувачів.

"Від кого й за чий гроші вони їздять звоювати комуністів?" — Зрозуміла річ, що їздять вони не від яких небудь робітничих або фармерських організацій, ані не за їхні гроші. Посилають їх ті, що зацікавлені у поборюванні робітничого та фармерського руху серед нашої імміграції. Вони самі хваляться прикладом, що у своїй роботі дістають поміч навіть від держави. Бартман відкрито заявив: "І добре є, що більшовики є нашими противниками, бо через те маємо моральну поміч держави" (гл. "Січ" з 1. січня 1928, ч. 1.).

"Що то за "національна преса", при допомозі якої вони збираються організувати канадійських Українців проти "червоних"? — Це бізнесове видавництво, що видає часописи: "Час", в польській мові, "Нордвестен", в німецькій мові, "Канадійський Фармер" і "Канадійський Українець" в українській мові. Цей видавництво донедавна належало до Доячека, відомого власника "Української Книгарні" і видавало ті-ж самі часописи, за виключенням "Канадійського Українця". Воно було й є розраховане на зиски від вкладеного капіталу і відповідно до цього фіксувало й фіксує напрямки своїх часописів. В минулому часописи цього видавництва підтримували ліберальну партію, а зараз власники видавництва ще не виявили відкрито, котрій буржуазній партії вони погодилися служити, але можна догадуватися, що консервативній. Видавництво видає часописи на трьох мовах і всі вони "грають" на національному патріотизмі своїх читачів: польський поминається за "ойчизну" і дає "Русинів", український нещеплює "Соборну Україну" і бунці селянства часом на Полькі, німецький висіпує "Дайчланд ібер алес", а всі разом, одностайно гавкають проти Радянських Республік, проти комуністів та взагалі проти робітничого й фармерського руху, а в обороні капіталістів і капіталістичного панування й визиску. Донедавна тільки "Канадійський Українець" був здекларованим попірачем групи гетьманців. А коли вірний заяв Бартмана, поданий в газеті "Січ" (з 1. січня

1928, ч. 1.), то виходило-б, що й "Канадійський Фармер" став "гетьманським". Але факт, що гетьманця Босого усунуто з редакції "Канадійського Українця" і від тоді й цей часопис припинив гетьманську пропаганду, свідчить про те, що й у цьому відношенні можна надіятися зміни курсу.

"Та чому саме вони приїхали аж в околиці Едмонтону з своєю місією, а не починали її, наприклад, у Вінніпегу?" — Ба! Бо це такі "лицарі", що найсмішніше воюють проти свого ворога там, де його або зовсім нема, або-ж де він їх ні доглянути, ні досягнути не може. Тому вони й їдуть воювати проти комуністів аж у Альберту, на фарми, між побожних парохів, які уявляють собі комуністів не інакше, тільки як чортів з хвостиками. До відкритої, прилюдної боротьби, на мітингах то-що, у них немає ні здатності, ні відваги, ні охоти. Ми й не дивуємося, бо нащо їм аж такі "клопоти", коли на "насушлий" можуть заробити легшим способом. Наказати своїм редакторам, щоб брехали в пресі, потайки і тихцем у панів підсути свою "діяльність" проти комуністів, стрільнути на них зза плота, між людьми, де немає комуністів, що "могли-б справу вияснити, набалакати англійській пресі про свої намірені подвиги — це далеко легша справа. Отже нащо їм шукати клопоту у Вінніпегу, коли можна без клопоту "проявити свою діяльність" на фармах в Альберті.

Багато дещо з того, що ми сказали у відповідь на поставлені нам питання, відноситься й до інших укр. слуг буржуазії, а вже всі вони, навіть цілі українські угруповання, що ставляться вороже до робітничого та фармерського руху, заповідають ласки й допомоги у панів тим, що заявляються поборювачами комунізму і всего, що "червоне". Іноді сміх бере, які то самі безпорадні, нікчемні створіння прокладають панам свої послуги для боротьби проти великого революційного руху працюючих мас. І буває, що у цей загрозливий для капіталістичного світа час, пани й такими нікчемними послугують. Тому й не дивно, що вони підтримують і серед української імміграції в Канаді всіх, хто тільки зголошується до них на службу. Про них ми поговоримо по черзі в дальших числах нашого часопису.

ПАРИЗЬКІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.

Американські легіонери. — Гранд опера. — Ейфелева башта. — Американський автомобільний король. — Диктатура долара.

Статистика каже, що в Парижі щодня буває пересічно понад 2,000 чужоземців туристів. Вони приїжджають з усіх усюд, щоб подивитися на цікаві місця й намітники цього міста, пожити та повеселитися. Найбільше приїжджає до Парижа Американців, які везуть туди свої долари, щоб прогавити їх там. Низька французька валюта одкриває широкій шлях панові доларові, до якого в Парижі ставляться з великою пошаною.

Повага до "американського дядька" дуже яскраво позначилася підчас нашого перебування в Парижі. Приїхавши до Парижу, ми застали там 30,000 американських легіонерів. Вони заповнили всі вулиці та цікаві місця в місті. Починаючи від Пантеону й кінчаючи повиями Монмартру всюди кишіло легіонерською уніформою. Перед ними схилялися тисячі національних прапорів, виставлених на урядових будинках. Перед ними розступалася публіка на бульварах, яїданах; їм заповідли-во служили по ресторанах та денсігах, у кав'ярнях та кабаре-тах люкаї й управителі. До них спеціально приставляли гідів (провідників), давали окремі трамваї, автобуси. Їм влаштували величезний раут на подвір'ї відомого Дому Інвалідів. Навіть Гранд-Опера, що-найбільше закорула в ритуалі аристократичних традицій, схилилася перед Американцями. Скасували навіть протухлу буржуазність церемонії — чоловікові неодмінно бути в смокінгу, — що одгороджувала Гранд-Оперу від французької бідноти, від робітничої й міщанської публіки.

З цього користалися й ми. У плані ознайомлення з Парижем були й одвідини Гранд-Опери. Проте, коли ми тільки заїхали про це, перекладач спинив нас дивним попередженням: — Без смокінгу вас до Гранд-Опери не пустять. Можна, звісно, сморгіти позичити. Проте, ми вирішили краще забратися на "райок" і простояти протягом цілої вистави в звичайних гарнітурах (там, під самісінькою стелею, де майже нічого не видно, можливо й у такому вбранні).

Та яке було здивування перекладача, що ніколи не був у Гранд-Опері, через брак смокінга, коли касієрка врочисто заявила: — З нагоди приїзду американських легіонерів можна сидіти на як завгодно місце без смокінга... Купили ми тикети другого ряду, на другому балконі, і,

гий віз. Той везе вище й перше, а третій. У найвищому місці, де башта димарем сїгає вгору, є третя пересадка. Нарешті, ви досягаєте верхів'я й виходите на площадку, яка з землі здається вам кашкетом. Тут ви почуваете себе спокійно. Зникає вражіння ніби-то башта ось-ось зламається, і ви стрімголов полетите вниз.

Вас тягне неначе магнетом оглянути Париж, притулившись до високого паркану. Перед вами розгортається чудова панорама. Париж із його околицями — як на долоні. Могутньою гамою здіймається до вас великий гомін, мурашками позивають по "вузких" вулицях люди; такі будинки, як Пантеон, Дім Інвалідів та Нотр-Дам (Собор Паризької божої матери), театр Трокадеро — здаються невеличкими дачками. Вузькою стрічкою пливе в кам'яних берегах Сена, струною витяглася на декілька кілометрів Елісейська "поля, зеленню лямпою здається Бульонський ліс, Тюльєрійський і Люксембурський сади. На чорному фоні Монмартру з-під фундаменту башти виривається електрична дорога, яка повз гранітні мури Сени прямує до Версаль. Далеко на околицях димлять фабричні димари, біліють крапками робітничі хатки. Там такі розставлені відомі могилки — кладовища Пер ла Шез, де розстріляно й поховано паризьких комуністів.

Не можна одірвати очей. Хочеться ще більше вбрати в себе всю велч розгорненої панорами. Тут taki колосальні торгують різними речами з малюнками Ейфелевої башти й неодмінно — з Наполеоном І. Що-дня ці четверо жінок-гендлярів із валізками в руках забираються на 300-метрову височину, щоб там продавати речі за декілька франків "на спогад". Спритний Француз — карикатурист, спілюючи з ними розважає публіку карикатурами малюнками "в одну хвилину за 10 франків". Чого тільки не зробить людина, борючись за існування.

Сходячи на башту й спуска-

ЗАМІТКИ.

От тобі й відкриття!

Редактор петлюрівського "У. Г." скривився на "негідних" комуністів взагалі, а на українських зокрема.

"Негідні" оті комуністи! "У. Г." відкрив, що українські комуністи скорше подають руку московським, польським і іншим комуністам, а ніж "своїм братам" — українським націоналістам (петлюрівцям, шаповалівцям та гетьманцям).

От тобі й відкриття!

Але чого-ж як раз український комуніст мав би перший подати руку "своєму братові" націоналістові, а не націоналіст "своєму братові" комуністові?

Чого французькі націоналісти (пани) об'єдналися були в 1871 р. з націоналістами німецькими й подали собі братерські руки, щоб спільно боротися проти паризьких комуністів (також французів)? Чому Колячак, Ленінін, Юденіч, Врангель і всякі інші "брати" націоналісти російські, подали собі руки зі свесвітніми націоналістами (панами), а не подали руки "своєму руському братові" робітникові та селянинові? Чому Петлюра подав руку польському націоналістові Пілсудському, а не подав її "своєму братові" українському робітникові і селянинові? Чому редактор "У. Г.", "ширий" український націоналіст, подав свою руку "братам" славянського походження — польським шляхтичам, підчас віннігеських виборів, а не хотів подати своєї руки українському "братові" комуністові? Чому редактор "У. Г." подав руку польському консулеві й кричить його голосом проти Робітничо-Селянського Комітету Допомоги Жертвам Повені?

Чому редактор "У. Г." не відкриває, що українські комуністи скорше подають руку "своєму братові" націоналістові, а ніж "своїм братам" — українським націоналістам (петлюрівцям, шаповалівцям та гетьманцям)?

Величезна підвалина башти, під якою можна вмістити 3-ох поверхогий будинок, теж годиться для огляду Парижа. На одній із підпідень-у-день невинно повзає вгору й вниз великий, душ на 50, віз. Він везе публіку на перший поверх башти й передає на дру-

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ВІВЧЕННЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ Т. ШЕВЧЕНКА.

Київський відділ Всеукраїнського Науково-Дослідного Інституту ім. Тараса Шевченка приступив до вивчення життя й творчості Тараса Шевченка і письменників післяшевченківської доби, в першу чергу Марка Вовчка, Куліша, Нецвя-Левицького, Франка, Лесі Українки, Коцюбинського і Мирного. Інститут має в своєму розпорядженні чимало історико-літературних матеріалів, які поступово друкуються. Інститут видав відозву до всіх трудящих України з проханням передати йому в тимчасове користування для наукового вивчення усі матеріали історико-літературного характеру, що стосуються до Шевченка і письменників післяшевченківської доби.

ЗВ'ЯЗОК З ЗАКОНОНОМ.

Всесоюзне товариство культурного зв'язку з закордонним одержало прохання від празького художнього журналу "Витварне. Снаги" надіслати до журналу статті з ілюстраціями про художні виставки та працю окремих художників.

Через особливий інтерес, що його виявляють у Чехо-Словаччині до українського культурного життя, товариство звернулося до УАН, прохаючи вислати матеріали про українське мистецтво.

"АРХЕОЛЬОГІЧНА ХРОНІКА".

З ініціативи археологічного відділу ВУАН останній пленум комітету вирішив видати журнал "Археологічна Хроніка". "Хроніка" міститиме новини з української археології, розгортуватиме дискусії не обговорення видань та висновків, подаватиме хроніку випадкових знахідок та уміщуватиме інструктивний матеріал щодо охорони пам'яток та організації дослідів на периферії.

ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

ОЛЬГА КОБИЛЯНСКА В КОЛОМІЙ.

В Коломиї відбувся 2. січня святковий вечір Ольги Кобилянської. На свято прибула старенька ювілейка. Наспело багато привітів. Від жіноцтва вистала ювілейку О. Кобилянська, від громадянства письменник А. Чайковський, від Наук. Т-ва ім. Шевченка Д. Раковський. У святковій чері взяли участь селянські делегати з Коломиї, Косівщини, Станіславщини. Ціле свято носило дуже щирий і сердечний характер.

ВИБОРЧІ НАДУЖИТТЯ ВЖЕ ПОЧИНАЮТЬСЯ.

По закону поділ на виборчі округи для голосування повинен бути пересвідчений так, щоб в засади одна громада становила для себе округ. Тимчасом польські-старости почали ділити округи в той спосіб, що одна більша українська громада ділиться на три часті, а кожна така часті приділена до різних польських присілків віддалених на кілька кілометрів.

Ця робота старостів оброчана на те, що український селянин не хоче у весняний час йти далеко до округи, комісії, або поборюється йти голосувати до польських присілків.

КРИК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА.

Від кількох місяців шаліє в кількох селах Беззичини епідемія червоного тифу. Населення хорє масово й розносив заразу по околиці. Є вже кільканайцять випадків смертності. Бідне населення не має ні лікарів ні ліків. Досі адміністраційні органи не вживали ніяких заходів для зльовізування цієї епідемії, а старостів в Сокалі ніби нічого не знає про неї. Польський уряд має гроші на всякі військові цілі, але не має фондів на поборювання епідемії, яка винищує населення.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

Драпака.